

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๘/๒๕๕๓

วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายมะสุเซ็น มะสุยี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เสนอคำร้องลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายมะสุเซ็น มะสุยี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

จากข้อเท็จจริงและเอกสารประกอบของผู้ร้องสรุปได้ว่า ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๐ นายมะสุเซ็น มะสุยี ผู้ถูกร้อง ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี จึงเป็นข้าราชการการเมือง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๔ (๑๖) และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ตามมาตรา ๑๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งได้บัญญัติให้ข้าราชการการเมืองออกจากตำแหน่งเมื่อ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้แต่งตั้งออกจากตำแหน่ง เมื่อนายกรัฐมนตรีผู้แต่งตั้งดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้ ย่อมถือว่าผู้ถูกร้องเข้าดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้เช่นกัน ดังนั้นผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ โดยต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบในกรณีเข้ารับตำแหน่ง ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้ารับตำแหน่ง ต้องยื่นบัญชี ๑ ในกรณีพ้นจากตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง และต้องยื่นอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี แต่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ปฏิบัติตาม สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงได้ดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อพิสูจน์เจตนาของผู้ถูกร้องโดยแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบและชี้แจงข้อเท็จจริงรวม ๔ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ตามหนังสือลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ และผู้ถูกร้องได้มีหนังสือตอบลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ส่งถึงสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่า ตนได้ทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบเรียบร้อยแล้วและส่งให้สำนักงาน

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเบียนตามหลักฐานการส่ง
ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๒ ตามหนังสือลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ ขอให้ผู้ถูกร้องส่งสำเนาบัญชีแสดงรายการ
ทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบใหม่ เพราะตรวจสอบแล้วไม่พบเอกสารดังกล่าว และได้แจ้งต่อ
ผู้ถูกร้องว่าเนื่องจากในช่วงเวลาที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสาร
ประกอบดังกล่าว มีบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบของผู้บริหารท้องถิ่น
และสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งประเทศส่งทางไปรษณีย์มายังสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติจำนวนมาก และบัญชีเหล่านี้สำนักงานฯ ได้คัดแยกไว้ต่างหากเนื่องจากไม่ต้อง
ดำเนินการตรวจสอบตามรัฐธรรมนูญ เจ้าหน้าที่แจ้งว่า บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
และเอกสารประกอบของผู้ถูกร้องอาจปะปนกับบัญชีดังกล่าวยากแก่การค้นหาจึงไม่สามารถตรวจสอบ
ความถูกต้องความมีอยู่จริงและความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้องได้

ครั้งที่ ๓ ตามหนังสือลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๒

ครั้งที่ ๔ ตามหนังสือลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

ปรากฏว่า หลังจากทำหนังสือแจ้งแล้ว ผู้ถูกร้องก็ได้ติดต่อชี้แจงข้อเท็จจริงและไม่ยื่นบัญชี
แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบแต่อย่างใด

ผู้ร้องพิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ผู้ถูกร้อง
จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ
จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ศาลรัฐธรรมนูญได้เปิดโอกาสให้ผู้ร้องและผู้ถูกร้องแถลงหรือชี้แจงก่อนวินิจฉัยชี้ขาดให้มีการ
ออกนั่งพิจารณาเพื่อรับฟังคำแถลงของผู้ร้องและผู้ถูกร้อง

ผู้ร้องแถลงยืนยันข้อเท็จจริงตามคำร้อง และชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าได้ส่งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามหลักฐาน
การจัดส่งทางไปรษณีย์ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ นั้น สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไม่ได้รับ

๒. เอกสารที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ได้จัดส่งทางไปรษณีย์ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ คือหนังสือ
ชี้แจงข้อเท็จจริงของผู้ถูกร้อง ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เป็นการตอบหนังสือเดือน ครั้งที่ ๔
ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้รับเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม
๒๕๕๒ ภายหลังจากที่ผู้ร้องได้ประชุมพิจารณาและลงมติแล้ว ในกรณีที่ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือข้างต้น

ตามหลักฐานการลงรับหนังสือ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องแจ้งผลดำเนินการให้ผู้ร้องทราบภายใน ๑๕ วัน คือ ภายในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๒ แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ดำเนินการภายในระยะเวลาดังกล่าว

๓. เอกสารที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าได้จัดส่งทางไปรษณีย์ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ คือ หนังสือของผู้ถูกร้อง ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ เรื่อง การอุทธรณ์มติของผู้ร้อง ซึ่งผู้ถูกร้องได้ส่งสำเนามาก่อนทางโทรสาร เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ และผู้ร้องได้พิจารณา เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ แล้วมีมติไม่ทบทวน

ผู้ถูกร้องชี้แจงและยื่นเอกสารประกอบคำชี้แจงสรุปความได้ว่า ตามหนังสือแจ้งเตือนครั้งที่ ๒ และครั้งที่ ๓ ของผู้ร้อง ผู้ถูกร้องมิได้รับทราบเนื่องจากไม่อยู่ที่บ้าน ส่วนการแจ้งเตือนครั้งที่ ๔ ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่า ได้รับทราบทุกประการและเคยทำหนังสือชี้แจงแล้ว แต่จะชี้แจงอีกครั้งหนึ่งโดยขอให้ทางสำนักงานส่งแบบฟอร์มคำชี้แจงรายละเอียดมาด้วยเนื่องจากไม่มีแบบฟอร์มและสำเนา คำชี้แจงขาดเสียหายหมดและได้แจ้งด้วยว่าในส่วนของทรัพย์สินของตน ของภริยาและบุตรยังเหมือนเดิม ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องได้ส่งหนังสือดังกล่าว เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ ต่อมาผู้ถูกร้องได้ทราบว่าผู้ร้องได้มีมติในเรื่องดังกล่าวแล้ว จึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๒ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อุทธรณ์มติของผู้ร้อง ต่อจากนั้นได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๓ ถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญชี้แจงข้อเท็จจริงข้างต้น

ผู้ถูกร้องมีหนังสือถึงศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ จัดส่งสำเนาใบเสร็จรับฝากไปรษณีย์ภัณฑ์ในประเทศ รวม ๓ ฉบับ เป็นเอกสารประกอบคำแถลง คือ

๑. ฉบับ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐
๒. ฉบับ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๒
๓. ฉบับ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๒

ไปรษณีย์ภัณฑ์ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ที่ผู้ถูกร้องส่งถึงเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยอ้างว่าเป็นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบนั้น ทางสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ชี้แจงผู้ถูกร้องแล้วว่าไม่ได้รับ ตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ รวมทั้งแจ้งว่าอาจปะปนอยู่กับบัญชี ๑ ของสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นที่ส่งมาทางไปรษณีย์เป็นจำนวนมาก

ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ที่ทำการไปรษณีย์ดุสิต ตรวจสอบการนำจ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์ ๓ ฉบับ ตามที่อ้าง หัวหน้าที่ทำการไปรษณีย์ดุสิต มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๓ ชี้แจงว่า ไปรษณีย์ภัณฑ์ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ไม่สามารถตรวจสอบได้ เนื่องจากหมดอายุของการสอบสวน และเอกสารควบคุมการนำจ่ายถูกทำลายลงตามระเบียบแล้ว ส่วนที่เหลืออีก ๒ ฉบับ คือ ไปรษณีย์ภัณฑ์ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ และลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ นั้นได้นำจ่ายให้สำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแล้ว

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายมะฮูเซ็น มะสุยี ผู้ถูกร้อง จงใจ ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบหรือไม่

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องได้ส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ประเภทจดหมายไปยังสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยมีหลักฐานการส่งลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ซึ่งผู้ถูกร้องได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ชี้แจงเรื่องดังกล่าวให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แต่ทางสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีหนังสือลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ ยืนยันว่าไม่ได้รับ แต่ได้แจ้งผู้ถูกร้องว่า ไปรษณีย์ภัณฑ์อาจปะปนอยู่กับบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นทำให้ยากแก่การค้นหา นอกจากนี้จากการชี้แจงของหัวหน้าที่ทำการไปรษณีย์ดุสิตว่า หลักฐานการนำจ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์ไม่สามารถสอบสวนได้และเอกสารควบคุมการจำหน่ายถูกทำลายตามระเบียบแล้ว จึงไม่สามารถทราบได้ว่าไปรษณีย์ภัณฑ์ดังกล่าวเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร อย่างไรก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้จัดส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ดังกล่าวไปให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จึงยังรับฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบในกรณีเข้ารับตำแหน่ง

ข้อเท็จจริงรับฟังต่อไปได้ว่า ผู้ร้องได้มีหนังสือถึงผู้ถูกร้อง ๒ ฉบับ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ และ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เป็นหนังสือให้ชี้แจงข้อเท็จจริงในกรณีผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ทั้งในกรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง ปรากฏว่าผู้ถูกร้องยอมรับว่าตนได้รับหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ แต่ไม่ได้ดำเนินการชี้แจงให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันรับหนังสือ ตามหลักฐานการลงรับคือวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ซึ่งแสดงว่าผู้ถูกร้องมีเวลาพอสมควรที่จะตอบ แต่ได้ส่งหนังสือตอบลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเกินกำหนดเวลาแล้ว

นอกจากนั้นการชี้แจงของผู้ถูกร้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง ผู้ถูกร้องไม่ได้แสดงหลักฐานว่าตนเองได้ยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่ง ที่จะต้องยื่นภายใน ๓๐ วัน หลังจากพ้นจากตำแหน่ง และอีกครั้งหนึ่งภายใน ๓๐ วัน หลังจากพ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปี ในหนังสือ เตือนให้ชี้แจงของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ขอให้ผู้ถูกร้องชี้แจง รวมถึงการไม่ยื่นในกรณีพ้นจากตำแหน่งด้วยทั้งสองครั้ง ดังนั้น ผู้ถูกร้องย่อมทราบว่าตนต้องยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ในกรณีพ้นจากตำแหน่งอีกสองครั้งแต่ไม่ได้ชี้แจง เหตุผลว่าทำไมจึงไม่ยื่น จึงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบในกรณีพ้นจากตำแหน่งทั้งสองครั้ง

ด้วยเหตุผลข้างต้น จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายมะสุเซ็น มะสุยี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินและเอกสารประกอบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายสุจิต บุญบงการ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ